

Borås historia

Bönderna i Västergötland brukade redan på 1500-talet dryga ut försörjningen från ett magert jordbruk med bland annat hemslöjd, smide, vävnad och träslöjd, som de reste kring och sålde.

Men detta var något som på 1600-talet inte uppskattades av stadsfolk och fogdar som menade att de företagsamma bönderna bröt mot lagen.

All handel skulle då ske inom en stads gränser, för då var de kringvandrande handlarna tvungna att tulla för sina varor, och därmed skapa skatteintäkter till staten.

1620 bestämde kung Gustav II Adolf att låta uppföra en stad där de bönder som ville bedriva handel kunde bosätta sig.

Och i ett kungligt brev daterat 29 juni 1621, fastställde grundandet av staden Borås.

Staden skapades vid en kyrkbyn som kallades Torpa, runt det som i dag är Carolikyrkan, och knappt ett år senare, den 25 maj 1622 gavs invånarna rätten att handla var de ville, bara varorna förtullats i staden. De hantverkare inom fyra mils omkrets som inte fort nog hade flyttat till den nybildade staden Borås ådrog sig en bot.

I detta privilegiered beskriver kung Gustav II Adolf utformningen av det som än i dag är Borås stadsvapen: "...två ulle Saxser, den ene medh udden nedh åt, och den andre medh udden upwände..."

I skrifter från 1600-talet beskrivs boråsarna som "ganska oförtrutne Handelsmän" som dyker upp i varje stad med varor som "... lerft, vadmal, husgerådssaker, sporrar, knivar, bjällror och ullsaxar" Gårdfarihandeln var betydande och i mitten av 1700-talet räknades knallarna i tusental.

I Borås inrättades förutom färgferier även textilmanufaktur, i syfte att lära den slöjdande allmogen att spinna och väva. Och söder om Borås växte den så kallade förläggarverksamheten fram. Storbönderna levererade ull från sina får till kvinnor runt om i bygden som gjorde garn och vävde tyg för att sedan leverera tillbaks till bönderna. Sven Erikson, var en känd profil som 1834 startade landets första mekaniska bomullsväveri i Rydboholm, sydväst om Borås.. Ett par decennier senare etablerades det första väveriet i Borås.

Det finns ingen riktig gammal bebyggelse kvar i Borås, för staden har drabbats av inte mindre än 4 stora stadsbränder: 1681, 1727, 1822 och 1827. Och av de byggnader i Karl Johansstil som uppfördes efter den senaste storbranden finns bara några få bevarade. Det ursprungliga gatunätet ser dock i stort ut som det först var tänkt, med undantag av att en del gator breddats av brandsäkerhetskäl.

Textilindustrins framväxt var en av de faktorer som gjorde att Borås sköt fart, järnvägen var en annan, liksom befolkningsökningen. Vid sekelskiftet 1900 bodde det över 15 000 människor i stan, vilket innebar att här fanns arbetskraft och kunnande som lockade ny industri till Borås.

I mitten av 1950-talet var Borås en av Sveriges mest expansiva städer, och ända in på 1960 - talet sysselsatte textil och konfektion två tredjedelar av de industriarbetande i Borås. I och med den svenska tekokrisen tvingades Borås att utvecklas inom andra områden.

I dag har Borås en mer blandad industristruktur, med verkstad- och konfektionsindustri, handels- och postorderföretag.

Här finns huvudkontoren för till exempel Gina Tricot, Oscar Jacobson och Hemtex.

Högskolan i Borås startade 1977, och genom Textile Fashion Center knyter vetenskap, kultur, innovation och affärsverksamhet an till det textila arvet.